

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z odwołania T. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o wyrównanie emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 października 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze szczególnym, co potwierdza przepis art. 398¹ § 1 i § 2 k.p.c. oraz reprezentatywne piśmiennictwo. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ponadto, gdy zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przytoczone przesłanki ustawowe stanowią, więc obligatoryjny i nieodzowny element oceny w tym stadium postępowania kasacyjnego. Badanie ich na podstawie i w zakresie, przedstawionego w skardze kasacyjnej, uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania doprowadziło Sąd Najwyższy do konkluzji, że w sprawie nie wystąpiła żadna z przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W szczególności nie formułuje ona w istocie zagadnienia prawnego w sposób, jaki oczekiwałby tego Sąd Najwyższy, nie jest też w świetle wywodów skargi kwestią wymagającą rozstrzygnięcia ani wykładnia wskazanych przepisów ani zasady ich stosowania. W sprawie nie występują także wymagające rozstrzygnięcia zagadnienia proceduralne. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd drugiej instancji należy uznać za prawidłowe. Ponadto skarga ta nie wskazuje w dostatecznym stopniu naruszenia wyrokiem Sądu drugiej instancji prawa; uzasadnienie tego wyroku odpowiada wymaganiom art. 328 § 2 k.p.c. - wyjaśnia podstawę faktyczną i prawną rozstrzygnięcia.

Przedstawione w niniejszej sprawie argumenty prawne znajdują wyłącznie uzasadnienie w stosunku do osób (ubezpieczonych), które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury wówczas, gdy treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego i stażu ubezpieczeniowego, a realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia, czyli w czasie, gdy nie obowiązywał już art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej i nie został jeszcze uchwalony art. 103a ustawy emerytalnej. Dotyczyło to tych osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 330/12, z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12 i z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12 – niepublikowane).

Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285), uznał, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw spowodowało, iż osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, zostały w dniu 1 stycznia 2011 r. objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Uwzględniając swobodę ustawodawcy w ustalaniu treści ryzyka emerytalnego, Trybunał stwierdził, że jego treść nie powinna być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury. Doszedł przy tym do wniosku, że brak w chwili przechodzenia na emeryturę świadomości konieczności rozwiązania stosunku pracy, jako przesłanki otrzymywania emerytury, mógł powodować podejmowanie przez emerytów decyzji dla nich niekorzystnych. W

konsekwencji, z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego utracił moc art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie, w jakim przewidywał zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Artykuł 103a powołanej ustawy obowiązuje więc w obrocie prawnym w innym zakresie czasowym.

Jest zatem oczywiste, że ci ubezpieczeni, którzy uzyskali prawo do emerytury po usunięciu od dnia 8 stycznia 2009 r. wymogu niepozostawania w stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako dodatkowego warunku wypłaty emerytury, uzyskali prawo do świadczenia z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego oraz posiadania odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego. Mogli oni – działając w zaufaniu do państwa i stanowiącego przez nie prawa i nie spodziewając się niekorzystnej jego zmiany w przyszłości – podjąć decyzję co do przejścia na emeryturę bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, w przekonaniu, że emerytura będzie im wypłacana (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, OTK-A 2012 nr 10, poz. 121). Ponowne wprowadzenie od dnia 1 stycznia 2011 r. warunku rozwiązania stosunku pracy jako warunku emerytalnego mogło stanowić dla nich zaskoczenie, nie było jednakże zaskoczeniem wobec wszystkich emerytów, którzy uzyskali prawo do świadczeń przed dniem 1 stycznia 2011 r. Nie wszyscy oni zostali – przez wprowadzenie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – postawieni przez ustawodawcę w takiej niekorzystnej sytuacji ze względu na wcześniej podjęte decyzje. W szczególności nie dotyczy to tych, którzy przeszli na emeryturę pod rządem art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach, to jest przed dniem 8 stycznia 2009 r. Tym emerytom znany był bowiem, obowiązujący ich od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 7 stycznia 2009 r., dodatkowy warunek wypłaty emerytury w postaci rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Świadomości tego warunku nie można natomiast traktować inaczej w odniesieniu do ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do świadczeń po dniu 1 stycznia 2011 r., wobec których stosuje się art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a inaczej wobec tych, do których znajdował zastosowanie poprzedzający tę regulację art. 103 ust. 2a

ustawy. Ubezpieczeni z obydwu tych grup byli w chwili nabywania prawa do emerytury jednakowo świadomi konieczności rozwiązania stosunku pracy, a skoro kontynuowali zatrudnienie, decydowali się na zawieszenie prawa do emerytury. Nieobowiązywanie przez pewien czas (od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.) tego warunku mogło zaś być dla nich co najwyżej korzystnym zaskoczeniem. W wyniku zmiany prawa przez powrót dawnej regulacji po dniu 1 stycznia 2011 r. nie ustanowiono nowej, lecz tylko przywrócono regułę, stosowaną w czasie nabycia przez nich prawa do emerytury. W tych okolicznościach zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach rentach z FUS wobec emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., to jest pod rządą art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także jeszcze przed wejściem w życie tego przepisu, nie naruszało zasady niedziałania prawa wstecz, zasady ochrony praw nabytych ani zasady zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikających z art. 2 Konstytucji RP.

W niniejszej sprawie rozstrzygnięcie dotyczyło prawidłowości zastosowania art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wobec skarżącej, która zgodnie z ustaleniami faktycznymi Sądów *meriti*, wiążącymi Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), prawo do emerytury nabyła w dniu 1 czerwca 2008 r. Według obowiązującego w tym dniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, skarżąca nie mogła natomiast – wbrew stwierdzeniom zawartym w skardze kasacyjnej – uzyskać prawa do wypłaty świadczenia bez rozwiązania dotychczasowego stosunku pracy. Chcąc nadal pracować i jednocześnie pobierać emeryturę na zasadach określonych w art. 103 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, musiała rozwiązać dotychczasowy stosunek pracy. Skarżąca nie była wobec tego osobą, której sytuację rozważał Trybunał Konstytucyjny.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

